

eden več na jezikoslovnem, drugi bolj na zgodovinskem polju ljube domovine naše. Ravno tisti dopisnik je hvalil že tudi pred daljšim časom oba pisatelja, ko je naznanoval potovanje gosp. Terstenjakovo po Kranjskem. To nas je pač veselilo, in hvaležni smo neznanemu gosp. dopisniku, da tudi nemškemu svetu oznanjuje dela naših slovenskih rojakov. Le eno nam v poslednjem dopisu ni bilo po godu, namreč beseda, da imenovana pisatelja svojih izdelkov ne razglasujeta v kakem nemškem časniku in da sta pretečeno leto pisala le v „Novice“, ker one nimajo bravcov, stvarjenih za take reči. Zoper to moremo protestirati, ker je preveč rečeno. „Novice“ imajo od nekdanj zlo različne brave, od prostega kmetiča do najučenejšega gospoda, in zatorej je njih obsežek tudi mnogoversten, pa večidel tako osnovan in tako napravljen, da je večina sestavkov vsakemu bralcu primerna. Gosp. Terstenjakovi spisi so učenim možem kaj dragi in dobro vemo, da jih nekateri komaj dočakujejo; g. Hicingerjevi pa se tudi večidel primerjajo manj učenim.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Iz Dunaja 18. jan. — To je bil teden poln strahu pred vojsko! In čeravno mōra, ki se je — kakor je našim bralcem znano — na novega leta dan vlegla na persi cele Evrope, je še nikakor ni tlačiti nehala, se je oblačno politično nebo vendar toliko zvedrilo, da se na vrat na nos ni bati hudega, ako nenadoma spet ne pribuči kak vihar iz zahoda. Dajmo ob kratkem pregledati današnji stan. Ogovor kralja sardinskega, s katerim je začel unidan državni zbor in ktere ga je, kakor je poslednji „novičar“ rekel, ves svet vedčno pričakoval, ni ravno že vojske pridigoval, pa tudi ni prinesel oljke miru. Rekel je kralj med drugimi rečmi v svojem nagovoru, ktere ga je cesar Napoleon nek 4 dni v svojih rokah imel, da „obnebe ni jasno, — da pa prihodnost bo srečna, ker se naša politika upira na pravico in na ljubezen do svobode in domovine; — naša dežela, deželica sicer po obsežku, si je veljavo pridobila pri velikih vladah evropskih, ker je velika po mislih, za ktere se poganja in s katerimi se prikupuje svetu; spoštovaje pogodbe vendar ne moremo biti brez občutka za žalostne klice, ki se do nas razlegajo iz tolikih laških krajev; močni v edinosti, zaupamo v svoje dobre pravice in pričakujemo pametno in krepko sklepe Božje previdnosti.“ Da je ta ogovor, čeravno nič gotovega ne pové, iznova prestrašil svet, so najbolj kazale obligacije, ki so v Parizu in na Dunaji koj drugi dan dosti manj vredne bile. Al počasi se je osupnjeni svet spet zdramil, ker vendar pri vsem tem še ni nič gotovega vidil, kar bi že zdajci na vojsko kazalo. Res je, da francosko ministerstvo vojske in mornarstva velike priprave dela, živež za armado in strelivo skupuje, vojne barke oborožuje in svet z vojsko straši, al od druge strani so začeli pariški časniki, katerim vlada svoje misli vdihuje, Francoze tolažiti, naj se nikar zatega voljo še vojske ne bojijo, in ta glas so povzdigovali toliko bolj, kolikor več so brali v angleških in pruskih časnikih, da na Angležkem in Pruskem ne marajo za to, kar Francoz naklepuje. Al preden se bo ta klopčič izmotal, ki je zdaj toliko zamotan, se mora kaj gotovega zgoditi, da se nemirno valovje spet popolnoma vleže. Vse kaže na to, da bo cesar Napoleon spet po sili hotel zbor v Parizu imeti, kateri naj poravna homatijske laške. Ali se bojo pa vlada avstrijska, angleška in pruska udale ti silovitosti? je veliko vprašanje, ker vsaka vlada si mora varovati čast svojo, da se ne „uklanja tujcovi peti.“ V marsikateri zadergi je našla sicer že diplomacija pot, po kateri se je častno poravnal razpor; ktera pot bo o tej zadevi prava? je še zastavica, ktere uganjka še ni znana.

— Kako zlo so kurzi obligacij in akcij omahovali od 3. do 15. dneva tega mesca, se vidi iz zapiska, ki ga je dunajski časnik „Presse“ sestavil; tako, na priliko, so obli-

gacije cesarskega posojila, ki so pred stale na 85 fl. nov. dnarja, padle do 79, pa se zdaj (15. januarja) spet vzdignile do 82; — 5percentne metalike so od 84 padle na 78, pa si spet pomagale do 81; bankne akcije so od 998 spoderčnile na 930, pa se spet vzdignile do 979; kreditne akcije so od 242 padle na 200, zdaj spet stojé na 221 itd.

— C. k. svetovavec gosp. Brentano se je te dni podal v London, da bi tam za našo vlado dnarja na posodo dobil, in kakor „Presse“ piše, je že gotovo, da bojo Rothschildi posodili 52½ milijonov gold. nov. dnarja (za 5 od 100). „Presse“ pravi, da bi utegnili to posojilo za naše dnarstvo dobro biti, ker bi kovanega dnarja prišlo v naše cesarstvo in bi še bolj pomagalo, da bi dunajska banka mōgla v gotovem dnarji plačevati.

— Ker bi nova rekrutna postava preojstra bila za študente, so Cesar 29. dec. l. l. milostljivo dovolili, naj za šolske učence veljajo predpisi tiste postave, ktero je c. k. ministerstvo oklicalo 6. nov. 1851. — Ker smo za gotovo slišali, da na prošnjo prečastitega ljublj. škofijstva so tudi učitelji ljudskih šol, naj imajo gotovo ali le začasno službo, vojaščine oprosteni in se tedaj povsod milostno oziranje na resne potrebe kaže, smemo veselo upati, da tudi kmetijstvo bojo dotekle kake polajšave za stran rekrutbe.

— Po c. k. ministerskem ukazu je bilo že pred prepovedano, da iz našega cesarstva in skozi naše cesarstvo se ne sme nobeno orožje in strelivo v Srbijo, Moldavo in Valahijo voziti; po najnovejši prepovedi pa tudi ne sme solitar, žveplo in svinec v imenovane dežele.

— Sliši se, da se ima vsled višjega zaukaza tarifa na vseh železnicah našega cesarstva pregledati (revidirati), ker visoka vlada ne dovoli, da bi novi dnar izgovor bil za povišanje vožnine. Res bi bil tak pregled zlasti pri dunajsko-teržaški železnici potreben, ki je tarifo v več rečeh dosti podražila.

— Kupčija z unanjimi deželami je bila prvih deset mescov leta 1858 precej dobra, in kolikor bolj se je leto svojemu koncu bližalo, toliko bolje je napredovala. Memo leta 1857 je donesla 1858 samo colnina 1 milijon 610 tavžent in 275 gold. več dohodkov.

— Vojaki, kateri grejo v Lombardijo, ne prizadevajo — kakor dunajski vradni časnik „Wien. Ztg.“ zagotavlja — nič družih stroškov več, kakor jih ravno pošiljanje samo stane.

Iz Lombardije in Beneškega. Iz Milana se piše, da grad in vse kosarne so polne vojakov. Novi policijni predstojnik, gospod Strobach, iz Linca v Milan poklican, in tudi Ljubljancanom kot priljuden in moder mož znan, je nastopil 10. dan tega mesca svojo službo v Milani. V tem, ko v Benetkah vse miruje in se ni še nič nepostavnega zgodilo, se pa sliši iz drugih krajev zmiraj kaj novega. Tako so 12. dan t. m. padovanski študentje rogoviliti začeli, pa armada jih je kmalo upokojila. V Trevizi je namreč umerl profesor fizike gospod Ber. Zambra; v oporoki svoji je željo razodel, naj bi ga v Padovi pokopali; vsled te želje je bilo res truplo njegovo v Padovo prepeljano, kjer so ga študentje z največjo častjo sprejeli; čez noč je bila truga v cerkev postavljena in drugo jutro je imel pogreb biti. Ko so pa študentje slišali, da je bil pred določeno uro pokop, so vreli na pokopališče, trugo izkopali, jo z velikim puntarskim krikom ovenčali, in potem se kričaje vernili v mesto. Tù se je unel še večji hrup, pa kmali je bilo vsega konec brez prelite kaplje kerví; vseučilišče je na višje povelje zaperto in vsem študentom, ki niso domači, je bilo zaukazano, berž Padovo zapustiti.

Iz Krakove. Da bi bili tù zasledili kak hud prekucijsk naklep, ni res; res je pa, da so kakih 60 sumljivih ljudi zajeli in jih na Dunaj v preiskavo peljali. Tudi v Tarnovu so nekatere zaperli.

Iz Moravskega. V Berni in Olomucu se pripravljajo, spomin upeljanja keršanske vere po sv. Cirilu in Metodu na Moravskem pred 1000 leti, slovesno obhajati.

Iz Ogerskega. Tolovaji, kateri so unidan pošto blizu Pečuha oropali, so prišli pravici v pest. Dnarje so večidel vse dobili, samo 1700 fl. še manjka. Kmetje pečuskega okraja so bili roparji.

Iz Tiroljskega. Pretečene dni je bil znani pater Olivieri s 19 zamurčki v Inšpruku; peljal jih je na Koroško v razne samostane.

Iz Srbije. Iz Belega grada 14. januarja ob pol sedmih zvečer (po telegrafu). „Ravno sedaj razglašajo kanone veselo novico, da je Kabuli Effendi skupščini na znanje dal, da je turška vlada kneza Miloša poterdila; da pa, dokler sam ne prevzame vladarstva, ima si namestnika izvoliti. Skupščina je odgovorila, da to ne more biti, ker zunaj dežele serbske taka reč ne more veljavna biti; dokler knez sam ne pride, bode skupščina njegova namestnica. V mestu je vse židane volje.“ — Od odstavljenega kneza Karagjorgjevića pišejo dunajske novice, da misli knez vprihodnje na Dunaji bivati, kamor je že poslal večino svojega premoženja, ki se ceni na 3 milijone gold., in ga je izročil dunajskim bankirjem.

Iz Italije. Iz Rima. Bolni pruski kralj obiskuje vsaki dan, če je vreme lepo, zanimivosti rimskega mesta, bližnje peš, daljnije pa v kočii.

— Iz Napola. 61 najimenitnejših političnih jetnikov je kralj te dni pomilostil proti temu, da zapusté deželo. Ali je storil to v spomin ženitve svojega sina, ali pa, da je hotel francozki vladi pokazati, da je milostljivši memo nje, se ne vé.

Iz Sardinskega. „Gazz. Piem.“ piše, da sardinska vlada, ko je slišala, da je avstrijska armada obsedla meje lombarškega kraljestva, je ukazala tudi svoji armadi, se pomakniti namejo sardinsko. — Nek drug sardinsk časnik piše, da opravniki in poslanci, ki hodijo križem Laškega, se pozdravljajo z besedama „Viva Verdi!“ To pa pomeni: „Viva Vittorio Emanuele Re D' Italia“ (živi Viktor Emanuel kralj laški!); perve čerke teh imen so vzete v besedo Verdi.

Iz Nemškega. Iz Berolina. 12. t. m. se je začel pruski državni zbor. Kraljevič-vladnik je obžaljeval v svojem nagovoru, da je kralj še vedno bolehen, in je opominjal poslance, naj vlado z svojo umnostjo in udanostjo podperajo; dalje je rekel, da v vsem veselo napreduje pruska dežela, zlasti pa, da se je število sodnih preiskav zmanjšalo, kar pričuje, da se ljudstvo čedalje bolj čedno obnaša; z unanjimi deželami, je rekel vladnik, živimo v miru in prijaznost naša do velikih vlad je ostala pristarem. — V celem nagovoru pa ni rekel ne bev ne mev o važnih dogodkih, ki sedaj svet pretresajo.

— V Monakovem je bila 8. dan t. m. tako imenovana poroka „po pooblastenji“ princesnje Marije, sestre naše presvite cesarice, s kraljevičem naslednikom napolitanskim. Včeraj je imela skozi Ljubljano iti, pa je še ni bilo.

— Iz Karlsruhe 11. jan. Cukrarnica v Waghäusel-u, ena največjih na Nemškem, je večidel pogorela.

Iz Francozkega. Iz Pariza. Državni zbor se bo začel 7. dan prih. mesca. Takrat se bo iz ust cesarja Napoleona samega slišalo kako in kaj, če ne bo že pred konec sedanjih homatij.

— Gotovo je, da bo leta 1860 v Parizu občna kmetijska razstava.

— Princ Napoleon, cesarjev bratranec, se je oženil s Klotildo, hčerjo sardinskega kralja. Peljal se je

zavoljo tega v Turin 13. dan t. m. Ta ženitev ravno zdaj daje politikarjem spet marsikaj ugibati.

Iz Angležkega. Državni zbor se bo 3. dan prihodnjega mesca začel. Če ne bojo poprej dan današnje politične homatije že poravnane, se bo pa spet na uho vleklo, kaj bode kraljica angležka v začetnem odgovoru rekla.

— „Punch“ tukajšni zabavljiv časnik, je bil 6. dan t. m. v Parizu pod policijsko klop položen, ker je dal natisniti podobo cesarja Napoleona, kako se ravno na vso moč napenja, da bi škorno „Italije“ obul, pa je ne more. (Laška dežela je, po obrisu škornam podobna, in potem je ona zabavljica napravljena).

Iz Belgije. Iz Bruselja. Dnarstveno ministerstvo je davkovskim gosposkam ukazalo, naj od nun poberajo obertnijski davek. Nune v belgijskih samostanih se pečajo večidel s tem, da dekleta podučujejo čipke (špice) plesti, in tako si prislužijo veliko dnarja, ker večji del slavnih belgijskih špic je delo pridnih nunskih rok. Ako ta obertnija nese našim nunam veliko dnarja — pravijo belgijski časniki — ni ravno krivično, da se od nje pobera primeren davek, če že vse na svetu mora z davkom obloženo biti, — al to ni prava pot, da brez vsega vprašanja se na vrat na nos tudi nunske špice podveržejo davku, ker samostanski davek je tako čista nova reč, da se bo marsikomu nepravichen zdel.

Slovstvena novica.

Krasni almanah, v našem listu že omenjeni „Leptir“, ki ga je izdal v Zagrebu gosp. Ljud. Vukotinović, in o katerem bomo prihodnjič več govorili, se dobiva tudi pri vredništvu „Novic“ v Ljubljani; cena mu je 1 fl. 25 kr. novega dnarja.

Darovi za Vodnikov spominek:

Gospod Florijan Mulej, fajmošter v Hinah	2 fl.
„ Janez Kurnik, kaplan v Armežu	1 „
„ Jožef Ferenč, „ pri sv. Ivanu	1 „
„ Ig. Kovčič, vikar pri sv. Ani	3 „

Pogovori vredništva. — Slavni c. kr. pošti v Celji: Unidan ste nam poslali dva iztisa „Novic“ s slovenskim naslovom nazaj in napisali: „Windische Namen sind unbekannt.“ Ker je eden teh iztisov že celo lansko leto pod ravno tem naslovom v Celj hodil in zmiraj brez zadržka, moramo misliti, da je zdaj kdo na pošti, ki ne vé, da naslovi na pisnih morejo biti v kakoršnem koli jeziku in da se Slovincu, ki slovensko pismo piše, kakor nobenemu drugemu, ne more ukazovati, da bi napis drugač naredil kakor je celo pismo pisano. Kakor ste sl. c. k. kranjska in koroška vlada že davnej napravile slovensk imenik vseh krajev svoje dežele, tako ga je gotovo tudi sl. c. k. vlada štajarska narediti dala; tedaj morajo znane biti slovenske imena tudi c. k. celjski pošti. Verh tega tudi tista iztisa „Novic“, ki ju je sl. pošta nazaj poslala, se nimata nikamor pošiljati, ampak naročnika pošljeta ali prideta sama na pošto po nju. Tedaj je toliko manj vzroka za tako ravnanje. Nadjamo se tedaj, da se kaj takega ne bo več zgodilo, in da se je tudi sedaj le po kakošni pomoti zgodilo. — Gosp. Z. Ša... na Štaj.: Tudi mi smo Vaših misel, ki ste nam jih razodeli v poslednjem dopisu rekši: „Če kdo na kmetih v kaki fari želi kaj od gospodarstva zvedeti, sadnih dreves, cepičev, dobrega vina ali kaj takega kupiti, naj se v taki zadevi do svojih duhovnih gospodov ali školnika (šolmeštra) svoje fare obrne; oni mu bodo vselej radi pravo povedali. In če bi zatega del šolmešter tudi kako petico dobil, mu jo bode vsak rad privoščil, preden kak peták brezvestnemu tolmaču v roke stisne, kteremu že ciganija spod oči gleda.“ Na daljno Vaše vprašanje: „kako se dá prava morska pena (Meerscham) od ponarejene razločiti in se tako marsiktera sleparija pri kupovanju tobačnih pip odverniti?“ Vam odgovorimo, da prava morska pena je sila lahka, ponarejena je dosti težja. To je poglavitni razloček; dalje je ponarejena pena v sestavi nekako kredi podobna, čeravno je gladka. — Gosp. F. Kr. v Vor: Vaše želje smo spolnili; nadjamo se, da je vse že v lepem redu. — Gosp. K. M. v Gr. in več drugim gosp. naročnikom: Vaše „Nov.“ so šle odtod. Treba na pošti poprašati.